

Stræderne

i København

Det nye Danmarks Akvarium

Sys Svinding skaber
kunst i sten

Mindestuerne i Nyboder

Årgang 15 - OKTOBER - 2012

ADVOKATBISTAND

PRIVAT:

- Arv
- Testamenter
- Dødsboer
- Ejendoms køb

ERHVERV:

- Lejekontrakter
- Ansættelseskontrakter
- Kreditorordninger
- Rådgivning om driftsform

Advokat Niels Ahlmark (H)
Advokat Ulrik Nørregaard
+45 33 15 80 00
na@vestervoldadvokater.dk
www.ahlmark.dk

Grønlandske specialiteter

I den historiske bygning "Tranhuset" på Christianshavn handler vi med grønlandske specialprodukter. Vi har et betragteligt udvalg af kød- og fiskespecialiteter. Der findes også et bredt udvalg af kunst, bøger, musik og meget andet.

Åbningstider:
Mandag til fredag
fra 10.00 til 17.30
lørdag fra 11.00 til 15.00
Lukket søndag

DayCatch Arctic Shop
Strandgade 106
1401 København K
Tlf.: +45 32 95 09 42
Mob.: +45 40 17 92 56

www.daycatch.com

STØT STRÆDERNE MED ET ABONNEMENT TIL 360 KR

Stræderne i KØBENHAVN

Udgivet af:

VK-Gruppen-Stræderne

Lavendelstræde 8

1462 Kbh. K.

Tlf. 33 15 56 66

SE: 18197332

www.straederne.dk

kbh@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:

C. Christensen

Redaktionelle medarbejdere:

Connie P. Christensen (Kommunikation og Sprog)

Per Stisen

Research: Lone Luna Kelstrup

Annoncer:

Per Stisen

Lay-out og opsætning:

Kirstine Ploug (DJ)

Fotografer:

Thomas Trane (DJ)

Kirstine Ploug (DJ)

Forside foto:

Kirstine Ploug (DJ)-Helligåndskirken

Trykkeri: Sangill Bogtrykkeri

Oplag: 6000

Indhold:

Side : 3-6 : Danmarks nye akvarium

Side 7 - 9 : Københavns spildevand

Side 10 : Vores gamle Stefan à Porta

Side 11 : Nye trafiklys fra Italien

Side 13 : Sven Okkels tegner vores by

Side 14-17 : Billedhugger Sys Svinding

Side 18-20 : Nyboders mindestuer

Side 21 : Kommunen tabte sag om masse P-bøder

Side 22-23 : Told og Skats museum

Side 24 : Det skete i byen

Side 25 : Strædernes abonnenter og annoncører til fernisering

Side 26 - 27 : Madsiden

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.

Pris 360,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

Interviewer: Connie Christensen

Foto: H. Ploug (EAF og DBA)

DET NYE DANMARKS AKVARIUM

Dorte Gleie er direktør for Danmarks Akvarium, der åbner til marts 2013 med nye store og spændende bygninger på Amager.

Store flyttedag for folk og fisk i det gamle Danmarks Akvarium i Charlottenlund nærmer sig. I løbet af november bliver de gamle og utidssvarende lokaler skiftet ud med et helt nyt og moderne anlæg, hvor moderne teknik og fremsynet planlægning kommer til at give beskueren indsigt i ikke bare fisk, men naturens mangfoldighed i det hele taget.

Danmarks Akvarium flytter nemlig fra Charlottenlund til Tårnby på Amager, hvor et område tæt ved Kastrup Havn er under omdannelse til et

levende biologisk center for global biodiversitet, med andre ord dyr, fisk og planter fra klodens ferske og salte vande. Her kommer områder med varmt ferskvand, regnskov, koldt saltvand, koldt ferskvand og en udendørs sø, og det nye område bliver Danmarks femtestørste attraktion.

Det gamle Danmarks Akvarium i Charlottenlund, hvor de fleste af os nok har været, har ikke plads nok til at følge med tiden.

Øresund inddrages i centrets aktiviteter

Det blev grundlagt af civilingeniør Knud Højgaard og åbnede i 1939, hvor bygningen i ren funkis var noget omdiskuteret.

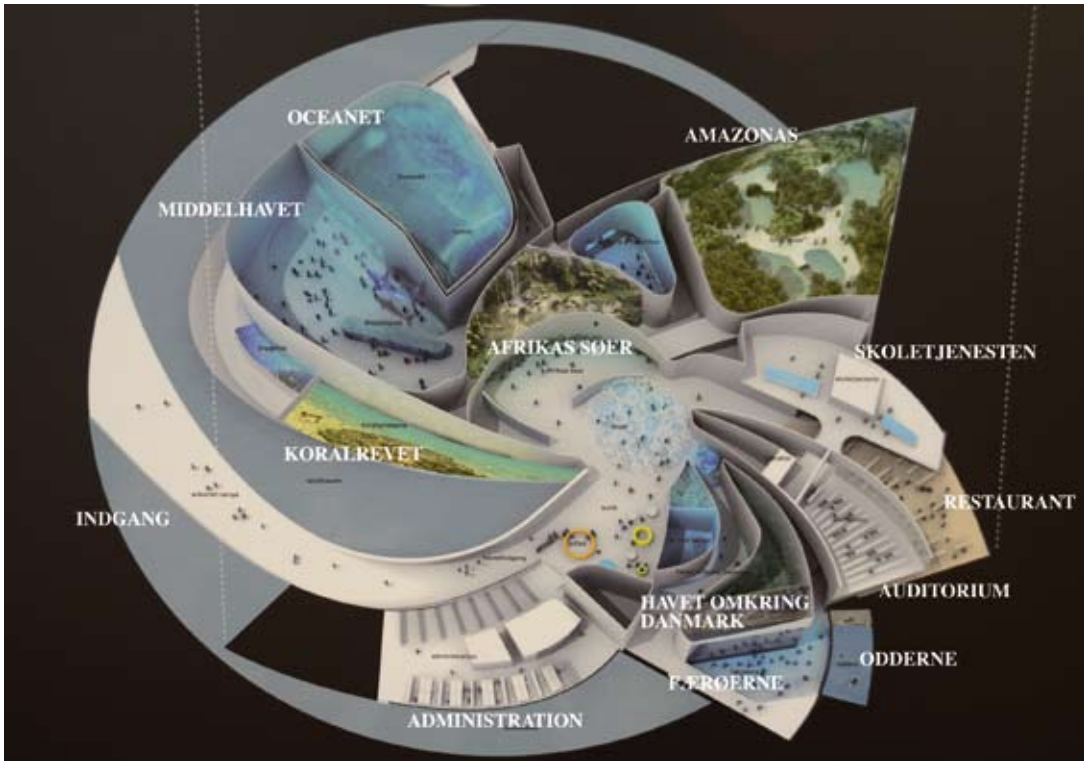
I dag er bygningen anerkendt som en smuk og bevaringsværdig bygning, som nu er til salg, men bare ikke til et nyt akvarium.

Det er bygningsfonden Den Blå Planet, der opfører det nye Danmarks Akvarium. Anlægsbudgettet er stort, og pengene kommer fra

Realdania, Knud Højgaards Fond, Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond og Tårnby Kommune. Der forventes ca. 700.000 besøgende hvert år. Strædernes redaktion syntes, det kunne være spændende at se, hvordan bygningen af det store anlæg -10.000 kvm inde og 5.000 kvm ude – skrider frem. Og det går planmæssigt, fortæller adm. direktør Dorte Gleie, som iført sikkerhedssko og hjelm viser os rundt i byggeriet. Dorte Gleie kommer fra en stilling som direktør i Tivoli, og for Dorte er koblingen fra Tivoli til Danmarks Akvarium naturlig.

>>>

DEN BLÅ PLANET BLIVER KØBENHAVNS NYE ATTRAKTION

Plan over det nye akvarie, der er en arkitektonisk perle. Der bliver mange oplevelser. Akvariet på "DEN BLÅ PLANET" bliver et fantastisk oplevelsescenter for københavnernes.

Det handler om gæsteoplevelser og service, om at skabe nogle fantastiske rammer for at kunne levere en god og spektakulær oplevelse for hele familien. Som kulturinstitution følger også et ansvar for formidling og undervisning med, bl.a. i form af en veludbygget skoletjeneste.

Det overordnede formål med formidlingen og undervisningen samt i øvrigt alle publikumsaktiviteterne er at øge gæsternes viden og interesse for naturvidenskab og naturbevaring, især børn og unges.

Hele projektet er ligesom en

En spektakulær oplevelse for hele familien

Regnskoven er netop kommet fra Costa Rica og er under etablering i det nye anlæg, bl.a. med hjælp fra to unge mennesker, der har taget turen med fra Costa Rica for at være med til at få regnskoven rigtigt på plads.

strømhvirvel, hvor man går under og langs med vandet.

Den store forskel fra det gamle akvarium er, at det nye får biotoper, hvor man starter nedefra og ser havbunden, fisk og planter i vandet og fuglene over vandet, f.eks. de færøske fuglefjelde, som også er repræsenteret her.

Skoletjenesten skal have ca. 50.000 skolebørn igennem om året, og de får også lejlighed til at bruge de udendørs faciliteter, bl.a. til at trække vod.

En af biotoperne, den tropiske regnskov, er netop ankommet fra en planteskole på Costa Rica og er under etablering.

Regnskoven er også et eksempel på en biotop. Det forventes, at der på et tidspunkt vil komme amerikanske havoddere. Udendørs bliver der masser af aktiviteter, også for børnene. Der kommer bl.a. en sø med karper, en bådebro og en café med havudsigt.

Beliggenheden lige ned til Øresund gør det naturligt at inddrage det naturlige vand lige uden for døren så meget som muligt. Bag Dorte Gleie ses den del af byggeriet, der skal blive til en café, som også lejes ud som selskabslokale. Måske vielse i strandkanten og efterfølgende fest lige ud til vandet?

Dorte fortæller, at de netop i øjeblikket arbejder på at finde fugle, som kommer til at flyve frit i regnskoven, der dog er overdækket. Et bassin i kælderen bliver fyldt med 3.000 piratfisk, som man kan gå ned og se på og derefter komme op i regnskoven og kigge på dens dyr og planter og følge fuglenes flugt højt oppe i trækrønerne. Fuglene kommer fra Nordsjællands Fuglepark, og de to anaconda-par, der også skal bo i regnskoven, befin-

der sig i øjeblikket i Randers Regnskov. Piratfiskene er hjemmeopdrættet i kælderen i det gamle akvarium i Charlottenlund, og det har, som Dorte siger, taget sin tid at få 3.000 fisk opdrættet, fordi piratfisk æder alt, også hinanden.

Et andet spændende område er de tre ferskvandssøer i Afrika, Malawisøen, Tanganyikasøen og Victoriasøen. Her vil man kunne se dyr som klippegræv-

Naturens mangfoldighed vises her i spændende omgivelser

H. DANIELSENS EFTF. APS
KRONQUIST
LÆDERSTRÆDE 11
1201 Copenhagen K
Tel. + Fax 33 13 02 74
Mail: jk@danielsensilver.dk

AMAGERTORV ØSTERGADE
LÆDERSTRÆDE
OLD FISH MARKET

ANTIQUES
GOLD
SILVER
SILVER PLATE
PORCELAIN
CHRISTMAS-PLATES
CHRISTMAS-SPOONS
SECOND-HAND GOODS

EVERYTHING
PRICE-MARKED

LYSGAARD VINE

Lysgaard Vine er specialist i vine fra Umbrien - Italiens hjerte. Vine lavet med omtanke for såvel helbred som natur.

Vinbutik: Aristo, restaurant & cafe Islands Brygge 4
Åben alle dage kl. 11 - 21
Søndag til kl. 16
Mail: agl@lysgaardvine.com
www.lysgaardvine.com
Telefon: 40 31 58 26

DET NYE AKVARIE

Dorte Gleie står her i tunnelen hvor publikum kan gå under vandet og se fiskene svømme rundt oven over og omkring en.

lingen, som trods sit udseende og sin ringe størrelse er det nulevende dyr, der er nærmest beslægtet med elefanten. Endelig er der den store oceantank, der allerede nu er fyldt med 4 mio liter vand. Her kommer bl.a. hammerhajer, en af verdens største rokker, mantarokken, blåfinnet tun, store stimefisk og havskildpadder, og man kan gå igennem en tunnel, så man kan se både fra siden og fra neden. Lige uden for er der et amfiteater, hvor man kan sidde og betragte livet i bassinet. Vandet er taget ind fra Øresund

og behandlet, så den rigtige biokemi er opnået, og vandet bliver varmet op til den rette varmetemperatur. Koralrev og

blæksprutter bliver også en del af livet i akvariet. I alt 8 mio liter vand bliver der at holde styr på i det nye akvarium. Det gamle akvarium i Charlottenlund lukkes den 1. november og bygningerne derefter sat til salg, fortæller Dorte videre. Alle fiskene flyttes ud til det nye akvarium, og der er mange fisk at flytte, for vi har allerede en del børnehaver med piratfisk og malawicichlider

hjemme i kælder. Det er svært at købe og flytte store fisk over lange afstande, så derfor har vi selv for 2-3 år siden indkøbt en masse små fisk og opdrættet dem med henblik på at få dem herud. I løbet af november og december kommer der en masse fisk hjem fra Asien, bl.a. hammerhajerne og mantarokkerne.

Noget af det første, der bliver etableret, er koralerne, for de skal bruge længst tid på at finde sig til rette og vokse til; det samme gælder regnskoven, som allerede er ved at blive plantet til. Heldigvis går byggeriet efter planen, så udflytningen, som jo også omfatter personalet, kan begynde at blive realiseret straks efter lukningen af det gamle akvarium den 1. november.

Stræderne vender tilbage med nyt fra Danmarks Akvarium/ Den Blå Planet til næste år, når hele herligheden er åbnet for publikum.

MALERMESTER FLEMMING JENSEN
Maler- og dekorationsværksted

MARMORERING
 ÅDRING
 DEKORATION
 FORGYLDNING
 VINDUER
 MØBLER
 DØRE
 VÆGGE
 BEKLÆDNING
 LINOLIE
 LIMFARVE
 KIRKER
 SLOTTE
 BESLAG
 RÅDGIVNING
 PRIVATE HUSE

FLEMMING JENSENS MALERVÆRKSTED
 Ny Vestergade 9 st.th. - DK 1471 København K. - Tlf. (+45) 21 51 48 88
 Værkstedet, Raadvad 40, DK - 2800 Lyngby
 Mail: raadvadmaleren@gmail.com - www.raadvad-malermesteren.dk

URMAGEREN
 Dronningens Tværgade

Special
 Værksted for
 antikke ure

Ring til os
 for et
 uforpligtende
 tilbud!

Dronningens Tværgade 14
 1302 København K
 Tlf.: 4341 6218
 E-mail: urmageren@live.dk

Kloakkerne

Tekst: og foto: Flemming Lehrmann
 fhv. stadsingenør

Rom havde fra oldtiden sin Cloac Maximus; men København fik først for alvor sine kloakker over midten af 1800-tallet. Vel havde der været anlagt kloakker enkelte steder i byen inden den tid, og i 1996 fandt man under Kgs. Nytorv en muret kloak, som mundedede ud i voldgraven, og under Højbro Plads var der ligeledes en kloakledning, der gik ud i Gl. Strand. Den er stadig i funktion; men ellers var byen ikke kloakeret.

København var i gamle dage en by spærret inde af volde, og så længe byen ikke var så stor og vandforbruget begrænset, blev vand fra vask og husholdning, det grå spildevand, smidt ud i gadernes rendestene. Regnvand løb også i de åbne rendestene, som dengang lå midt i gaden, og da faldet på rendestenene ikke altid var nok til at føre vandet ud til strand, voldgrave eller kanaler, gav det stillestående vand anledning til en forurening, som især om sommeren kunne lugtes over hele byen. Ikke underligt, at byens rige borgere havde sommerresidenser langt uden for voldene.

Latrinen eller natrenovationen, som det hedder med et pænt ord, blev afviklet på retrader i gårdene, hvor man gravede en kule, og når den var fuld, blev den kastet til, og en ny blev gravet ved siden af. Godt nok

sagde loven, at kulerne skulle være murede, men det var nemmere at lade være, så forureningen fra de mange kuler sivede stille ind i drikkevandsbrønde, hvad der ikke just gavnede folkesundheden. Mulighed var der også for at smide latrinen på møddingen, hvor man havde dyrehold, for så sent som i 1840 var der 3.000 heste, 1.450 køer og 750 svin inden for voldene. Nemt var det for resten også at tømme natpotten ud af vinduet og ned på gaden.

Disse forhold kunne ikke vare ved i det lange løb, så derfor kom natmændene til. De tømte retraderne latrinkuler, og af hensyn til lugten foregik det om natten. Sagnet fortæller, at i Nyboder, hvor spandene skulle bæres igennem køkkenerne, skulle der stå en snaps, for eller risikerede man, at natmanden spildte under vejs.

Latrinen blev enten kørt ud nord for Bådsmandsstræde på Christianshavn, som jo skulle opfyldes, så den nordlige del hviler i høj grad på Københavns natrenovation. Ellers samlede man latrinen sammen og solgte den som gødning til bønderne. Det var private vogtmænd, der forestod indsamlingen, og de havde på den måde en fin forretning.

Den måde, tingene foregik på, var selvfølgelig ikke hold-

Civilingeniør i Københavns Energi Niels Bent Johansen står her i det flotte aulalignende rum i Københavns Energis bygning i Ørestaden.

bar. Den store koleraepidemi i 1853 satte gang i tingene, så i 1857 blev det besluttet at anlægge et samlet underjordisk kloaksystem i København. Da bystyret ønskede at beskytte

erhvervslivet og især natmændenes overlevelse, besluttede man samtidigt, at natrenovationen ikke måtte ledes til kloakkerne; gødningsforretningen var for

>>>

HISTORISKE BYVANDRINGER PÅ DEN KONGELIGE GRØNLANDSKE HANDELS PLADS

Booking og information:
 NORDOSKOP
 Tlf. 20 87 22 59
 nordoskop@gmail.com

nordoskop
 www.nordoskop.dk

Byens kloakker

Udrådningstanken på Lynetten.

indbringende. Efterhånden som produktionen af kunstgødning vandt fremme, svandt den gode forretning ind, så omkring 1900 blev det tilladt at etablere vand-skyllende klosetter også kaldet WC'er.

Civilingeniør Niels Bent Johansen fra Energi København, som velvilligt stillede sig til rådighed for Stræderne, fortæller om udviklingen af og om fremtiden for Københavns Kloakker:

Det første kloaksystem blev projekteret af vandinspektør og senere stadsingeniør L. A. Colding. Colding var en forud-seende mand, så kloaksystemet blev anlagt som fællessystem, så det kunne tage både spildevand og regnvand og også kunne bære, at der indrettedes WC'er,

selvom det ikke var aktuelt. Hovedledningerne blev lagt som murede ledninger, dels fordi de ind imellem skulle renses op ved håndkraft, dels gav det en kapacitet, som kunne tage regnvej, uden at det kom til oversvømmelse i gaderne. Disse hovedledninger indgår stadig uden problemer i byens kloaksystem. Mindre ledninger og stik blev udført af glaserede lerrør. Kloakkerne blev ført ud til kanalerne og havnen. Ingen tænkte dengang på at rense spildevandet. Københavns volde blev nedlagt, hvad der sammen med industrialiseringen gav anledning til et enormt byggeri uden for voldene, og det i et tempo, som indebar, at veje blev anlagt uden brolægning og afvanding m.m. Altså måtte Colding allerede i 1859 i gang

Lynettens sekundærbassin med biologisk fældning.

Havn blev så rent, at man igen kan bade i havnen. Senere viste det sig nødvendigt at opføre endnu et renseanlæg, som ligger ved Damhus Åen.

Nok har man fået rensset spildevandet, men der dannes meget slam ved processerne, og det skal også behandles. Alt det slam, der bliver dannet i de store bassiner, samles op i rådnetanke, hvor der udvikles store mængder af biogas, som bruges til tørring og afbrænding af slammet, efter det er kørt igennem nogle store centrifuger, som bringer tørstofindholdet op på ca. 25 %. Derfra sendes det over i et opvarmet rotationsanlæg for yderligere at tørre det, hvorefter det afbrændes i nogle store ovne. Asken bliver sidenhen deponeret ud for Nordhavnen, hvor der er brug for opfyldning.

Tiden stiller større og større krav til udnyttelsen af de resourcer, der indeholdes i affaldet, og det gælder også renseanlæggene, som er ved at blive til genanvendelsesfabrikker.. Overskudsgassen fra rådnetankene brændes ikke bare af, i dag føres gassen ud i byens gasledninger, og overskudsvarmen fra forbrændingen afleveres til fjernvarmeforsyningen. For øjeblikket går man med tanker om at udnytte varmen i selve spildevandet gennem etablering af varmepumper, og spændende

med at lægge planer for kloakering af brokvartererne. I de år, da kloakker, vand- og gasforsyning blev anlagt, var København én stor opgravning, som sagde "spar to", til det, vi oplever i dag med metroringen.

Efterhånden som byen udviklede sig, blev det nødvendigt med en kloakreform. Byen var vokset til 360.000 indbyggere, og den voksende industri voldte også problemer, samtidigt med at forureningen af kanalerne og havnen blev så stærk, at fiskehandlerne måtte flytte hyttefadene ud fra Gl. Strand om aftenen. Noget måtte der gøres. Man regnede med en udvikling af byen til 850.000 indbyggere med øget vandforbrug. Nye afskærende ledninger blev projekteret, så kloakkerne førtes uden om havnen til en pumpestation ved Kløvermarken på Amager. Herfra førtes vandet ud i Øresund, et sted hvor strømmen var tilstrækkelig til at fortynde spildevandet. Rensning tænkte man stadig ikke på, den eneste rensning var gennem et risteværk; men det var for at beskytte de dampdrevne pumper.

Som byen voksede, blev kloaksystemet udbygget, og nu regnede man med et fremtidigt indbyggertal på 1.853.000. Det var ikke muligt altid at slutte de nye

byområder til havnens afskærende ledninger, så der blev etableret udløb til de nærmeste kyststrækninger, ud i Sundet og i Kalveboderne. Efterhånden som byen voksede, voksede forureningsproblemerne. Øresund fik sidst i 1960-erne det nye navn: "Pløresund", og på grund af aflastning under regnvej og skibenes spildevand blev også havnen forurenet. Frem til slutningen af 40-erne var der svømmeundervisning for skolebørn i havnens badeanstalter bl.a. ved Langebro, så blev de lukket.

Mens det tidligere bare gik ud på at flytte problemerne længere væk, hvor de forhåbentlig ikke generede, skulle man nu til at foretage en egentlig rensning af spildevandet. Derfor begyndte man i 70-erne at bygge landets største renseanlæg ude på Lynetten. Her skiller man først de større forureninger fra i et stort ristebygværk. Derfra går vandet til biologisk rensning i nogle store primærbassiner, hvor det biologiske stof gennem en iltningsproces bliver bundfældet som slam. Videre løber spildevandet ud i nogle sekundærbassiner, hvor kvælstof og fosfor bliver udfældet ved behandling med jernoxyd, og så er vandet klar til at blive udledt i Øresund gennem fire 1,5 km lange rørledninger. Hermed var grunden lagt til, at vandet i Københavns

er også idéen om, at fosforet i asken kan udvindes. Der er på verdensmarkedet ved at opstå mangel på dette grundstof, som er en uundværlig del i enhver kunstgødning. Det er tankevækkende, at mens man før i tiden først kørte latrinen og siden det biologiske kloakslam ud til bønderne, så er man tilbage til, at landbruget igen skal modtage produkter fra renseanlæggene, denne gang heldigvis i en fuldt hygiejnisk form.

Et andet problem, som nu presser sig på, er de forventede kraftigere regnvej, som vi så det sidste år. Dengang blev der i forsikringssummer alene udbetalt ca. 6 milliarder kroner, så det har givet noget at spekulere over. Københavns Kommune har med alle implicerede parter igangsat et arbejde for at løse problemerne, og her spiller kloakfolkene en væsentlig rolle, al den stund at vandet går i kloakkerne og derfra op i

folks kældre, hvis der ikke gøres noget. Overordnet arbejdes der med løsninger, som skal lede regnvandet ud til søer, havn og kysten. Bedst er det, hvis vandet kan sive ned i undergrunden, men byens belagte arealer er for store til, at det er løsningen. Om det så skal være igennem kanaler, ændrede vejprofiler eller begge dele, det må tiden vise. Skt.Kjeldskvarter er udpeget til at være kommunens første kli-

matilpasningsområde. Der sidder man og arbejder med idéer om, hvad man skal gøre.

Kloakforsyningen er ikke længere "en stat i staten". Den er blevet et særdeles effektivt led i den helhed, som byplanlægningen og byfunktionen kræver for at skabe et bæredygtigt bysamfund, og det skal byens borgere være glade for.

Flemming Lehrmann

Med udgangspunkt i
VVS - EL - MURER
leverer vi det gode
håndværk - til dig i
Stræderne ...

De blå mænd

RING TIL 35 39 29 93 • WWW.3BLAA.DK

BIRTHE GRÆSBORG DESIGN
26 år i STUDIESTRÆDE 40 - 1455 Kbh. K. - TLF: 33 93 61 12

Vores gamle À Porta

En over to hundrede år gammel epoke er uigenkaldeligt passé. Sted: Kongens Nytorv 17. Tid: i 1793 åbnede de to schweiziske tærtebagere Johann Soltani og Hartmann Gregori i den forhenværende franske boghandel på Kongens Nytorv et af de moderne konditorier. Disse var ved at sprede sig over de europæiske hovedbyer, efter at de venezianske konditorer fik udvist de indvandrede schweizere fra Venedig, fordi de var farlige konkurrenter. Nu kunne herrer fra Det kongelige Teater og Artilleriskolen nyde likør, akvavit, chokolade, limonade og delikate italienske kager i et simpelt monteret lokale. Da Adam Oehlenschläger også lod sig friste, blev han bortvist, fordi han med sine 17 år var mindre-årig. Succesen blev større, da den unge superdygtige konditor og senere vin- og likørfabrikant Giacomo (Jacob) Mini fra Poschiavo i Graubünden overtog Sultanis konditori i 1819. Han udviklede, inspireret af Joseph Knirschs fine Wiener konditori i Hôtel d'Angleterre, sit etablissement til Nordens førende konditori. I 1857 blev det gamle hus revet ned, og i stedet for rejste sig en moderne fire etagers bygning med store buede vinduer, tegnet af Tivolis arkitekt Stilling. På første sal kom der en restaurant. Plyssofaer, marmorborde, store spejle og viftepalmes holdt deres indtog.

Den nye kraft efter Minis død i 1847 blev hans unge landsmand Stephan À Porta, som han havde installeret i hotel Phønix i Bredgade. Stephan viste sig at være både en god iværksætter og en god kok. Han introducerede de lune frokostretter på hotellet, déjeuner à la fourchette, på hviddækkede borde og med hvide stofservietter og gav efterfølgende konditoriet et kulinarisk pift og sit fulde navn. De schweiziske tjenere var højt respekteret for deres perfekte service, deres høflighed og akkuratess. "Oberkellner" på À Porta var i mange år Gaudenz Gianelli. Han kunne huske alle stamgæsters navne og ønsker. Københavns beaumonde, luksusbohemen, kom enten til morgenmad, til frokost eller til diner eller til alle tre. Damerne kom om eftermiddagen efter deres Strøgtur og opholdt sig på dameværelset. Om aftenen efter forestillingen på Det Kongelige kom sangere og skuespillere. Og alle var fans af "Gamle" Gianelli. Selvfølgelig også H.C. Andersen. Han boede i huset fra 1866 til 1869, på 3. sal ved siden af en lægepraksis lige under et fotografisk atelier. Schweizerkonditorierne havde deres storhedstid mellem 1850 og første verdenskrig. Men omkring 1890 blev de fleste af byens over 60 konditorier drevet af danske konditorer. Stephan À Porta var sammen med Café Bernina omkring 1900 de

centrale mødesteder for forfattere, kunstnere og politikere. Den folkekære Skuespiller Olaf Poulsen kom her næsten dagligt. Men så oprandt en periode med nye adresser, nye vinstuer og caféer, og der blev mere stille på konditoriet. Magasin du Nord havde længe haft et godt øje til ejendommen og i januar 1961 lukkede À Porta for første gang. Frøknerne Capretz, de sidste schweizere, solgte huset til Magasin. Tre meter af facaden mod Lille Kongensgade blev revet ned og erstattet af en fodgængerkolonnade, hvorved det legendariske dameværelse og hjørneværelset for altid forsvandt. Men en folkeprotest havde i hvert fald reddet resten af huset fra nedrivning, og Magasin måtte nøjes med de øverste etager. Dog blev husets gård inddraget til restaurationen. Efter ombygningen fremtrådte lokalerne som en 1880er pastiche. At få cigarrøgen ud af gyldenlædertapeterne må have været et sisyfosarbejde. I tolv år drev den dygtige restauratør Hans Meier den nyindrettede gamle restaurant, men i 1973 blev den en italiensk trattoria, og den noble esprit forsvandt fra adressen. Dette medførte, at skiftende lejere havde det svære og sværere og efter et navneskifte til "à Porta since 1792" – en fatal fejlurdering – sang det 200 år gamle konditori på sidste vers trods beliggenheden foran metronedgangen. I november

åbner den fornemste repræsentant for amerikansk madkultur, MacDonald, en ombygget Kongens Nytorv Østergades skæbne i møde. Stillings fredede hus bliver i første omgang stående, man må frygte det værste. Vi kan trøste os med, at Josty på Frederiksberg beholder sit schweizernavn og dermed bliver den sidste i Norden, som markerer en flere hundrede år gammel tradition om europæisk pâtisserie.

**GIV ET
GAVEKORT
OG STØT
"STRÆDERNE"**
360,- Kr pr. år

Endnu en kvalitetsløsning fra italienske AnsaldoBreda ?

Efter massiv kritik i pressen af de dårligt fungerende – og måske i visse tilfælde ikke-fungerende – lyskryds ved søerne, på H.C. Andersens Boulevard og ved udkørslen til Lyngbyvej kunne forvaltningen i hast få indkaldt teknikere fra Holland til at afhjælpe problemet. Og det er jo godt. Men mindre godt er det, at der skal klages så voldsomt for at få forvaltningen til at komme ud af busken. Nu er der minsandten bestilt 2.500 nye, nøglefærdige lyskryds til den danske trafik, som skal indsættes allerede fra det nye år. Disse moderne lyskryds gør det muligt at spare på vedligeholdelse og drift, for en ny LED-teknologi anvendes, som bruger 35% mindre strøm end de eksisterende LED-lyskryds. Ovenikøbet er det muligt at integrere kameraer i lyskrydsene, så bilister, der kører for stærkt, kører over for rødt, kører uden sele osv. kan fanges i fotofælden og blive pålagt en bøde. Regeringen forventer, at bøder og strømbesparelser vil sikre en tilbagebetaling af milliard-investeringen i løbet af kun 3 år. Trafikminister Henrik Dam Kristensen udtaler: "Vi har endnu en gang valgt en kvalitetsløsning fra AnsaldoBreda. De nye lyskurve sikrer bedre lys i kurvene, mindre miljøbelastning, øget trafiksikkerhed og øgede indtægter til finansiering af motorvejen mellem

NYE LYSKURVE I KØBENHAVN

Holstebro og Herning, som så måske kan komme med på finansloven i 2020". Og hvis du nu sidder og tænker: AnsaldoBreda – det navn kender jeg da. Ja, det gør du, for det er selv samme firma, som står bag leverancen, eller manglen på samme, af vores skandaleramte IC4-tog. Tja .. håbet har vi vel lov at have.

Originale sømandstrøjer

findes i flere farver

findes i flere farver

Herreekviperingshandler
Jørgen Pedersen

Strandgade 24 · 1401 Christianshavn · Tlf. 32 54 19 03

HER BOEDE VICTOR BORGE

Foto og tekst: Sune Hundebøll
Rådhusbiblioteket

Victor Borge (døbt Børge Rosenbaum) opnåede som pianist og entertainer en sjælden berømmelse - både her til lands og i USA. Han blev født i 1909 og voksede op på Østerbro.

Hans far Bernhard Rosenbaum, kongelig kapelmusikus, var en ældre herre på 61, da Victor Borge blev født. Hans mor Frederikke Rosenbaum var pianisten. Farens løn ved Det kgl. Kapel var ikke fyrstelig, og han supplerede indtægten ved at undervise violinelever.

4 år gammel fik Victor Borge sin første klaverundervisning. Han blev uddannet ved Det Kgl. Danske Musikkonservatorium. I 1926 debuterede han som pianist i Odd Fellow Palæet. I 1933 var Victor Borge med i Handels- og Kontoristernes årlige revy. Det var første gang, han viste sit talent for komik.

Om Østerbro har Victor Borge bl.a. skrevet: "Classensgade er en lang gade, der stræk-

ker sig fra Sortedamsøen til Frihavnen, fra Østerbrogade til Østbanegade med vand i begge ender. På hjørnet oppe ved Østerbrogade blæser det altid voldsomt om vinteren - jeg husker det i alt fald, som om man skulle runde Kap det ene eller det andet, når jeg som lille skulle omkring hjørnet, og mor måtte ofte bære mig i sine arme, når vi gennemførte manøveren.

Gaden er for mig de mange spændende forretninger. På hjørnet ved Lipkesgade urte-

kræmmer Tycho Poulsen i kælder, hvor vi handlede. På Sønderborggade-hjørnet Cornelius Hansen. På et tredje hjørne en handskeforretning og over for nummer 40 et ismejeri, en grønthandler og en rulleforretning."

På grund af de nazistiske jødeforfølgelser flygtede Victor Borge fra Danmark i 1940. Året efter medvirkede han i Bing Crosbys radioshow Kraft Music Hall. Herfra gik det frem mod verdensberømmelse.

Mindetavlen

Tavlen for Victor Borge sidder på Classensgade 40, hvor han på tredje sal (tv) havde sit barndomshjem. På tavlen ses hans portræt og teksten er:

"Her fødtes / VICTOR BORGE / d. 3. 1. 1909 /// "Den korteste vej mellem to mennesker er smilet. / Når vi smiler bliver livet lettere"

Det gode traditionelle danske smørrebrød dominerer menukortene til frokost

HUSMANN'S VINSTUE
Larsbjørnstræde 2, 1454 København K
Telefon: 33 11 58 86
www.husmannsvinstue.dk
Hverdage 11.30 - 18.00
Lørdag 12.00 - 17.00

KØBENHAVNER CAFÉEN
Badstuestræde 10, 1209 København K
Telefon: 33 32 80 81
www.kobenhavnercafeen.dk
Alle dage 11.00 - 24.00

Guitarist på Frue Plads

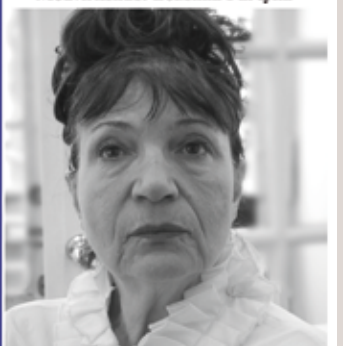

Kunstmaleren Sven Okkels tegner stemninger fra vores by med en lille kommentar.

Sven Okkels fotografet af Karsten Bundgaard
Tegningerne er blevet til på byvandring, hvor Sven har tegnet on location.

VERDENS MINDSTE TEATER
genopsætter SOFYA ANDREYEVNA
- den anmelder roste monolog om den store russiske forfatter Leo Tolstoy.
Medvirkende: Bozena Partyka

Bearbejdet for teater og instruktion: Ulla Koppel
Musik: Anders Koppel
Spilledage: 14. - 28. okt. undtagen mandage, tirsdage.
Hverdage kl. 19:00 og lørdag-søndag kl. 16:00
Billetbestilling: tlf. 2617 1250

Albrechtsens
GALLERI
Annette Albrechtsen
Kronprinsesgade 3
DK - 1306 København K
mobil: 26 17 12 50
albrechtsen@gmail.dk
www.albrechtsen.dk

ALIDA Marstrand
Håndlavede chokolader

Bredgade 14 - 1260 København K.
Tlf. 33 15 13 63
www.alida-marstrand.dk

Ring til os - eller kom forbi

Regnskab
Revision
Selvangivelse
Momshåndtering
Gældsrådgivning

Tlf. 36 96 48 66
Studiestræde 27, Kbh. K
www.markman-bechlund.dk

SYS SVINDING SKABER KUNST I BÅDE SMÅ OG STORE STEN

Monumental granit
Billedhugger Sys Svinding
står bag en række store
udsmykningsarbejder, som
kan ses rundt omkring i
landet.

På Sjælland, i det natur-
skønne Rådvad ved Kgs.
Lyngby, arbejder Sys
Svinding med sine skulp-
turer. Her får de monu-
mentale værker, fortrinsvis
af granit, den aura af
harmonisk og enkel skøn-
hed, som kendetegner Sys
Svindings arbejde. Men
Sys arbejder også uden for
Rådvad.

Vi er taget til Rådvad for
at spørge Sys, hvordan
interessen for at arbejde
i sten kom. Sys fortæller:
"Jeg kom på Akademiet
i 1981 som 20/21-årig.
Jeg havde aldrig været i
tvivl om, at det var det,
jeg skulle, men jeg tænkte
måske nok mere i grafik
eller maleri, fordi jeg ikke
kendte så meget til skulp-
tur. Men da jeg så kom på
Akademiet og havde gået
der et års tid, meldte jeg
mig til Billedhuggerskolen.

*Sys Svinding i sit værksted i
Rådvad. Arbejdet med bearbejd-
ning af sten og granit kræver
blandt andet udstyr til at suge
støvpartiklerne ud af rummet.*

*Skulpturen af kuverten er en del
af Sys Svindings aktuelle inspira-
tionstema, som hun kalder fossile
objekter, dvs. ting, som er ved at
forsvinde ud af vores hverdag.*

at hugge i granit.
Så havde jeg et par år
hjemme, inden jeg igen
tog til Italien, til Carrara,
i 1988-89. Jeg var der i et
lille år, hvor jeg havde lejet
mit eget værksted og lærte
mere om marmor.

Efter hjemkomsten etab-
lerede jeg mig så småt
herhjemme og havde min
første store separatudstil-
ling i et galleri, som ikke
findes mere, Court Gallery
i Pistolstræde. I de sidste
ca. 20 år har jeg været her
i Rådvad og har kunnet
leve af mit arbejde. Jeg
foretrækker granit, selv om
marmor også er et dejligt
materiale. Måske hæn-
ger det sammen med det
nordiske og især klimaet,
for marmor duer ikke til
udendørs ting her."

Er det ikke hårdt og tungt
at arbejde med granit?
"Jo, men jeg har jo efter-
hånden oparbejdet en
del teknik, så jeg tænker
egentlig ikke over, at det
er tungt. Hvis det er store
ting, flytter jeg det allige-
vel ikke selv, det har man

Harmoni og enkel skønhed kendetegner Sys' værker.

trucks og kraner til."
Hvad er inspirationen til
de meget forskellige ting,
du laver?
"Jeg arbejder i temaer; i
mange år havde jeg et arki-
tektisk tema, hvor jeg

arbejdede meget med ube-
boede huse og fantasihuse.
Jeg har også haft et tema,
som jeg kaldte arven, hvor
udgangspunktet var sten-
økser, pilespidser og den
slags. I øjeblikket arbejder

SYS KAN FÅ STEN TIL AT SE LETTE UD

"Sagn" (190 cm høj) er en af de tre skulpturer på Hollufgård ved Odense. "Tid" (2 m høj) kan ses på Hollufgård.

jeg med fossile objekter, altså ting, der er ved at udgå fra vores hverdag, f.eks. det håndskrevne brev og bogen. Dem laver jeg

i sten som en slags forsteninger fra fortiden." Du udstiller i øjeblikket på Reventlow-museet? "Ja, det er en indendørs

udstilling. Projektet "Lys over Lolland" har kørt i 15 år, hvor man inddrager bygningerne og parken.

sile objekter i Reventlows fine, gamle bibliotek, fordi det lå lige for med disse bøger og breve af sten.

Sys Svinding arbejder både med små og store maskiner på sit værksted, men fælles for dem er at støjen kan være ret høj.

Udstillingen nu hedder "Spejlinger" og skal afspejle Reventlows tanker og ideer. Jeg blev spurgt, om jeg ville udstille mine fos-

Udstillingen er forlænget, så den kører til og med efterårsferien. Jeg laver en del store udsmykninger som bestil-

lingsarbejder, bl.a. for Landbrugsministeriet og Forsvarsministeriet, men også for private, bl.a. til en privat park i England.

Næste projekt bliver, at jeg skal til Sverige og starte på en stor bog, der skal hugges ud af en granitblok på 4 tons. Det er ikke en bestilling; det kan godt være lidt trist bare at lave

bestillingsarbejder hele tiden, så jeg laver andre ting indimellem for også at have noget at vise frem. Jeg tager til Sverige et par gange inden vinteren, og så tager jeg hjem på værkstedet og laver nogle mindre ting, indtil det bliver forår og vejr til at tage op igen og hugge videre."

De fleste af Sys Svinding's store udsmykningsarbejder er skabt til en plads i naturen, hvor de stramme linjer i de monumentale granitskulpturer fremhæves smukt af den omgivende naturs blødere linjer. 3 af Sys Svinding's granitskulpturer er p.t. udstillet på Hollufgård ved Odense. "Stille rejse" (197 x 115 x 82) er en af dem.

Nyboders mindestuer

Nyboders Mindestuer

Nyhavn, Nygade og Nyboder er jo aldeles ikke nye, men navnene har vundet hævd. Hvem tænker i dag over, at Kongens Nye Boder var et efter datidens målestok gigantisk funkio-

I mindestuerne gemmes alt fra livet de små huse.

nærbyggeri til Christian IV's fastansatte i den dansk-norske flåde. Inklusive koner og børn, påbegyndt i 1631, for 380 år siden. "De bedre Lossomenter" var lave hvidkalkede enetages længer med stejl tagrejsning, efter 1755 kom også toetagers huse til, fordi pladsen skulle udnyttes mere intensivt. Sin største udstrækning fik Byen i Byen med rundt regnet 2.200 boliger og op til 10.000 voksne og børn omkring 1800, hvor 18 tønder land mellem Klerkegade, Rosenkrantz' Bastion, Østerport og Store Kongensgade husede flådens "faste stok". Derefter vendte udviklingen: flåden måtte afleveres til Storbritannien, Norge fik sin egen flåde, og efterspørgslen efter ledige arealer inden for de gamle volde blev kraftigere og kraftigere. I 1850 begyndte flåden at sælge ud til nedrivning, og i dag er kun omtrent en tredjedel af Nyboder bevaret. Forlængelsen af

Kronprinsessegade og flytningen af Adelgade har været med til at skjule det oprindelige gadesystem. Postvæsenet har insisteret på en oprydning blandt Christians gadenavne med dyr og planter. Således inkluderer navnet Fredericiagade i dag også Frederiksstadens Blancogade og Nyboders Kaninlænge, Bjørnegade, Nellikegade og Kokkegade.

Nyboder fik problemer med vedligeholdelsen fra begyndelsen og blev erklæret for ubeboelig allerede i slutningen af 1600-tallet. Utilstrækkelig dag- og natrecreation, oversvømmelser og for mange mennesker i små toværelseslejligheder på den ene side og på den anden side militær disciplin med nattero klokken 21, en militærvagt med kommandant og halsjern anbragt spredt i bydelen: Nyboder med mange indvandrere fra Norge og det vidt berejste mandskab voksede sig til en særegen kul-

tur med en udpræget identitet, der var anderledes end den i København. Den kvindelige del af Nyboderfolket var vidt berømt for sit smukke udseende og frigjorthed, de første piger i Danmark, der gik uden hovedtørklæde. Der var en egen skole og egen bedemand, men efter at Sankt Anna Rotunda blev sløjdet efter 1663 ingen lokal kirke. I 1877 trådte Sankt Pauls Kirke til som kirke for hele området, men ifølge lejekontrakter har Nyboder stadig sognebånd til Holmens Kirke. Familierne måtte i gamle dage gå hele vejen til Holmens Kirke. Efter udviklingen af Nyholm blev også vejen til arbejdet længere, og i flere hundrede år gik den faste stoks mænd om morgenen til Toldboden over til værftet og om aftenen hjem igen på samme rute på Gammel Toldbodvej, nu Esplanaden, seks gange om ugen.

Af Christians ældste længer resterer i dag kun én. Den

ligger langs Sankt Paulsgade, oprindelig Enhornsgade. De største forskelle fra dengang er vel, at den er gul og har adskillige moderne faciliteter som rindende vand og elektricitet. Det vidunderlige lille museum "Nyboders Mindestuer" går tilbage til en begravelse den 6. marts 1926, da seks gamle nyboderdreng under fortæringen af gravøllet

til de gamle drenges bedre halvdel. Hovedformålet var og er bevaring af materielle og immaterielle levn fra Nyboders lange historie. Det kan være melodier, plakater, fotografier, erindringer, uniformer, værktøj, avisudklip, der er ingen grænser. Efter at have foretaget indsamling i gamle Nyboderhjem af møbler, husgeråd, billeder o.a. kunne

Mindestuerne ligger i den eneste bevarede oprindelige stok fra Christian d. 4.s Nyboder.

Boligen, oprindelig to lejligheder, er i det væsentlige uændret fra 1631, og foreningen har i mindestuerne søgt at vise, hvorledes marinens faste menige mandskab og de faste underofficerer boede i ældre tid.

Museet viser en central del af Københavns storhedstid som rigets største orlogshavn.

blev enige om at danne en forening, der skulle hedde Nyboders Minde, oprindelig kun for mandlige beboere, men efter nogen få år også

foreningen i efteråret 1931 - i 300 året for Nyboders grundlæggelse - åbne "Nyboders Mindestuer" i den eneste bevarede oprindelige stok

fra Christian IV's Nyboder. Her stillede Nyboders Kommandantskab [nu Forsvarets Boligforvaltning] en bolig til rådighed for foreningen.

Det lille Apotek
Er stedet hvis man
ønsker hygge, nostalgi
og god dansk mad.

**frokost fra 98-
aften menu fra 98-**

Store
Kannikestræde 15
Telefon 33125606
www.
det lille apotek. dk

Nyboder

Christian IV byggede i Nyboder ikke boliger til marineofficerer. De første officersboliger blev bygget i sidste halvdel af 1700-tallet ved de følgende kongers udvidelse af Nyboder. I mindestuen findes desuden mange billeder af marinens skibe gennem tiderne.

Foreningen lever i bedste velgående, og også folk uden tilknytning til flåden eller hæren kan optages som fuldgyltige medlemmer. Her er kasserer Lone Wredstrøms mailadresse: lonew@webspeed.dk. Foreningens hovedopgave er pasning og administration af Nyboders Mindestuer, et lille selvstændigt museum under Tøjhusmuseets overopsyn. Museet kan ikke få midler til driften og drives derfor udelukkende med frivillig, ulønnet arbejdskraft. Til gengæld kan museet godt modtage økonomisk støtte til forbedringer og udvidelse af samlingen. Mærsk Møller har givet støtte, bl.a. til et undervisningslokale i baggården, men kan ikke finansiere en længere åbningstid. Det

I de små lejligheder smeltede familierne næsten sammen. Køkkenet var eneste gennemgang for "Natmanden".

betyder, at museet udelukkende har tre timer åbent, nemlig om søndagen fra klokken 11 til 14. Grupper og skoleklasser kan dog indgå aftaler og få en rundvisning udenfor åbningstiden (telefon 2099 4229). Museets nuværende samling strækker sig over tiden efter ca. 1850 og befinder sig i oprindelige lejligheder, som glimrende viser de klaustrofobiske forhold, som flådens ansatte allerede kendte fra marinens fartøjer. To sammenbragte familier smeltede dengang nærmest sammen til en, hvor de to hjemmegående kvinder passede to familier

børn i alle hverdagens situationer. Der er to etager fyldt med genstande og billeder knyttet til livet hos ikke fyrsteligt lønnede københavnere: køkkengrej, souvenirs, møbler, sengelinned, ure m.m. I vestibulen findes der også et udvalg af bøger og trykte billeder om bydelens og flådens historie, herunder en 45minutters DVD om Nyboder, produceret for to år siden. Og altid en kompetent senior, der står parat til at yde ud af en stor vidensskat. Hør f.eks. den fabelagtige historie om rugdrengene. Det er enormt trist, at dette museums-klenodie med sine spændende historiske genstande ikke er

mere tilgængeligt, herunder for de tusindvis af danske og udenlandske turister, der lægger vejen forbi Nyboder, men finder museet låst og lukket, og uvidende går glip af en central del af Københavns og Danmarks historie. I dag er det næsten glemt, at byen engang havde rigets største orlogshavn med Danmarks største arbejdsplads før 1800 og med en vrimmel af marinere og andet søfolk rundt omkring i byens gader og logier. Er Wonderful Copenhagen og byens kulturborgmester Pia Allerslev overhovedet klar over, hvad de misrøgter gennem laden-stå-til og passivitet?

TOLDBOD BODEGA
Probably the oldest restaurant in town
Anno 1787
BAR & SPISESTED
Esplanaden 4 - 1263 København K - Tlf. 33 12 93 31
www.toldbod-bodega.dk
v/Helle Møller

Vi har også...

- Udstillingssystemer
- Bannere
- Brevpapir & kuverter
- Magnetskilte til biler
- Papir til kontormaskiner
- Flyers
- Menukort
- Skilte
- Visitkort
- Folie til butiksvinduer
- Tryk på t-shirt
- Prislistor
- Plakater
- Julekort

Vester Kopi
Nørregade 7 • 1165 København K • Tlf.: 33 14 58 33
Mail: noe@vesterkopi.dk • www.vesterkopi.dk

KOMMUNEN HAR SNYDT TUSINDVIS AF BILISTER FOR RIGTIG MANGE PENGE

Afgørelse i sag om P-afgifter

Nu er det slut med at blive pålagt flere bøder for samme forseelse.

En bilist havde anlagt sag mod Københavns Kommune for at få fastslået, at det var ulovligt, når kommunen udskrev flere afgifter for samme forseelse. Østre Landsret har netop givet bilisten medhold, hvilket tilsyneladende er kommet helt bag på politikerne på Rådhuset, som nu vil forsøge at få ændret reglerne for udskrivning af afgifter. Hvor mange bilister, der i tidens løb har fået pålagt denne ulovlige afgift, forlyder der ikke noget om, men politikerne overvejer at betale de ulovligt opkrævede beløb tilbage. Der er blandt politikerne også en frygt for, at mange bilister vil udnytte den netop trufne afgørelse. Således siger Enhedslistens Morten Kabell: Så er der jo nu åbnet op for, at man bare kan stille sin bil på Rådhuspladsen til byens billigste timeparkering. Nu har Rådhuspladsen p.t. ikke meget

ledig asfalt at parkere på, så det bliver næppe et problem. Som bilist vil man nok heller ikke lade sin bil stå i dagevis på en udsat plads.

Men Østre Landsrets afgørelse viser, at parkeringsreglerne i byen trænger til et eftersyn, så de bliver klart forståelige for bilister, der ønsker at parkere.

Dansk frokost når det er bedst

Mødelokaler med plads til 10-20 personer.
Selskaber modtages op til 90 kuverter

Åbningstider:
Hverdage 11:30 - 19:00 Lørdag 11:30 - 16:00

Kanal Caféen
Frederiksholms Kanal 18 - København K.
Telefon: 33 11 57 70 - www.kanalcafen.dk

PALÆ
- let frokost alle hverdage fra 11-17
NY ADELGADE 5. 33 12 54 71
www.palamar.dk

ROSENGÅRDENS Bodega
Det er her man hygger sig!
Åbningstider
Mandag-lørdag : 10-02
Søndag : 12 - 20
Irish coffee 35,- / Stor fadøl 36,-
Rosengården 11
1174 København K
Telefon: 3312 4625

FINGERBØLLET
WILDERSGADE 39 - Tlf.: 32 54 67 17
CHRISTIANSHAVN

Told og Skat havde engang et fint museum

Told- og Skattemuseet flytter på nettet. Historien om opkrævning af told og skat går mange år tilbage og giver et billede af rigets tilstand på et givent tidspunkt. Gode eller dårlige

der er stendødt om aftenen og i weekenden.

Det er tanken, at vandrestillingerne dels skal opstilles internt på Skats lokationer rundt om i landet, dels skal ud til biblioteker og andre steder, hvor det kunne være relevant. F.eks. kunne Borgerservice være et meget indlysende sted, fordi man så kunne bruge den ventetid, der som regel er, til at se på udstillingen og blive klogere på vores historie omkring et emne, der altid har været omstridt. Tora fortæller videre: "Vi arbej-

der med at finde en form på vores udstillinger, som er velegnet til at sende den rundt uden for mange komplikationer, og vi skal også finde ud af, hvor længe den skal stå de enkelte steder. Men det er endnu i støbeskeen. Skats museum er en del af Skats informationsvirksomhed, så det er oplagt, at udstillingerne skal bruges til undervisningsbrug, kombineret med vores hjemmeside. Jeg tror, det er en god idé

at have en fysisk form at tage udgangspunkt i og så søge yderligere oplysninger on-line. Vores webside, toldskatmuseum.dk, er under udvikling. Den er noget primitiv endnu, men vi arbejder på at udvikle den; det er et arbejde, der foregår internt i Skat. I og med, at vi er en del af Skat, er vi ikke underlagt så mange krav som de fleste andre museer, der hører under museumsloven, og det giver en

større frihed til at gå nye veje. Museumsverdenen er trængt i disse tider og nye tiltag nødvendige."

Hjemmelavet smørrebrød af årtidens råvarer

Spørg os om private selskaber og mad ud af huset

Brolæggerstræde 12
Telefon: 33 13 07 08

Mandag - lørdag kl. 11 - 17
www.restaurantkronborg.dk

tider blev, dengang som nu, hurtigt omsat i mindre eller større tryk på told og skat. Går man rigtigt langt tilbage, kan også krige, kongers ekstravaganter og bortgiftning af prinsesser aflæses i opkrævningen af told og skat.

Tora Ribers er cand.mag. i historie og museumshistorie og leder af Told- og Skattemuseet, som hører under Skatteministeriet. Museet eksisterer ikke længere i fysisk form, det lå på Langelinie Allé

Tora Ribers ved Christian den 4's toldkiste fra 1632. Kisten var forsynet med 3 låse, hvortil nøglerne var fordelt blandt 3 lokale embedsmænd.

i Dahlerups Pakhus, men er nu under omdannelse til et on-line museum kombineret med vandrestillinger om forskellige emner. Som Tora forklarer, var det nødvendigt at give museet en anden form, dels fordi museerne generelt har svære tider, dels fordi beliggenheden i Frihavnen ikke var befordrende;

FERIE I SYDFRANKRIG -
www.trevillach.com
UDLEJES ÅRET RUNDT
Kultur, vandreture, badeferie, vælg selv din yndlingsferie med base i et fuldt moderniseret hus i Pyrenæerne, netop i området, hvor Da Vinci - mysteriet udspringer.

I en smukt beliggende landsby med udsigt til Canigou - det højeste bjerg i Pyrenæerne - udlejes vores hus med sengeplads til 7-8 personer. ½ times kørsel til Middelhavet, 20 min. til badesø.

1 uge: 2.500,-
2 uger: 4.500,-
Henv. 26 15 38 20

Kunst & Håndværk
"Vi fejrer den nye belægning med bobler og knas"

**LØRDAG
DEN 3. NOVEMBER
KL: 12-16**

**GLAS
KERAMIK
SMYKKER
STRIK
TØJ**

Se de nye varer
Få -10% rabat
Mød medejerne

Angeles Blanco
Annemarie Rosted
Grete Jørgensen
Inger Jepsen
Ivy Dam
Lone Spohr

LANDEMÆRKET 9
Landemærket 9 · 1119 København K
Telefon 33 11 68 81 v/ Rundtårn
www.kunstoghaandvaerk.dk

Åbningstider: man.-tors. 11.00-17.30
fre. 11.00-18.00 lør. 10.00-14.00

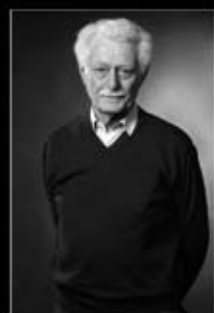
**TIVOLI
HALLEN**
v/ Helle Vogt

**LUNCH
DINNER**

Vester Voldgade 91
1552 København V.
Tlf. 33 11 01 60
Fax 33 32 41 60
www.tivolihallen.dk

**PLOUG
FOTOGRAFI**

Lavendelstræde 8 - 1462 K - 33 15 56 66 - ploug@c.dk - www.plougfotoграфи.dk - Portrætter 1270,- kr incl. forstørrelser

DET SKETE I BYEN

EN ILDSJÆL I GOTHERSGADE

I 2012 har guldsmid Lisbeth Nordskov haft sit værksted i 25 år i den pavillon ved Kongens Have, der ligger over for Filminstituttet i Gothersgade 80. Hun investerede i sin tid, hvad der skulle til for at redde en forsømt bygning. Lige siden er det gyldne lys strømmet ud mod de mange forbigående.

Lisbeth Nordskovs eksperimenterende temperament og store faglige dygtighed har medført en udvikling af smykkekonsten i forbavsende retninger, altid tilsat en portion humor.

Den 20. september kunne Lisbeth holde 25 års jubilæum i sin lille pavillon. I dagens anledning var der sat telt op i Kgs. Have, hvor der blev fristet med øl, pindemadder og godter til

Lisbeth viste også billeder frem af sin smykkeproduktion igennem årene.

børnene. Heldigvis holdt vejret tørt, så de mange kolleger, kunder og bekendte, der var mødt op, kunne få en fin oplevelse i haven.

Tekst: Flemming Lehrmann

NYHAVNSGRUPPEN

Nyhavnsgruppen havde onsdag d. 12. september inviteret til informations- og stiftelsesmøde, og det foregik i Sømandshjemmet Bethel i Nyhavn 22. Inviteret var personer, virksomheder og organisationer med bopæl, erhverv eller beskæftigelse i Nyhavnsområdet, og som alle kan blive medlemmer af foreningen.

Det er en gruppe af foreninger og erhverv, der har dannet Nyhavnsgruppen med det formål at arbejde for et bredt samarbejde mellem beboere, erhvervs- og kulturliv i den bydel af København, som omfatter Frederiksstad, Gammelholm, Kongens Nytorv og Nyhavn for at bevare og forbedre Nyhavnsområdets miljømæssige kvalitet.

Initiativtagerne er Ole Arboe, formand for Nyhavn Erhvervsforening, kaptajn cand. jur. Niels Munk, Gammelholm Beboerforening, adm. direktør Erik Holsko, Canal Tours og marketing manager Knud Hansen.

Initiativtagerne redegjorde for formålet med at danne foreningen. Man ønskede at skabe en paraplyforening, som kunne forhandle med Københavns Kommune om de emner og tiltag, hvor de enkelte foreningers og erhvervs synspunkter er sammenfaldende, idet man derved vil stå stærkere over for Kommunen.

Lars Weiss, BR, fik lejlighed til at fremsætte Kommunens synspunkter, og han hilste dannelsen af foreningen velkommen, for, som han sagde, er det altid godt

at stå over for en forhandlingspartner, som har mandat til at forhandle på hele områdets vegne.

Nyhavnsområdet er i disse år under gennemgribende forandringer. Der er bygget teater ved Kvæsthusbroen. Der skal bygges parkeringskælder samfundets, og der skal bygges bro over havnen, for bare at nævne nogle aktuelle tiltag, og de får givet stor indflydelse på hele bydelen. Bydelen er en del af Danmarks kulturarv og noget af det fineste, dansk byplanlægning har skabt. Der er store kulturværdier, der skal tages hånd om. Man må derfor hilse Nyhavnsforeningen velkommen og ønske for den, at den opnår den indflydelse, der er lagt op til, men det fordrer, at mange slutter op om forenin-

gen. Frederiksstad er ikke bare en enklave i byen, den har betydning for hele København, så vi ønsker foreningen held og lykke med at varetage Nyhavnsområdets interesser.

**Vinstuen
Bernikow**
Byens bedste sild

Køkken åbent fra
11:00 - 15:30

Nyd frokosten og et
glas koldt Tuborg fadøl
i vores overdækkede
gårdhave

Kristen Bernikows Gade 2
1105 København K
33125256
www.bernikow.dk

Grabowski hos Galerie Helth

Lørdag den 15. september var Galerie Helth på Christianshavn den fine ramme om en underholdende og inspirerende aften for Strædernes abonnenter og støtter.

Maleren Finn Grabowski, som vi præsenterede i sidste nummer af Stræderne, var velopløst på plads og fortalte de mange fremmødte om sin kunst og præsenterede de malerier, der p.t. hænger i Galerie Helth. Stemningen i galleriets lokaler og gårdhave var rigtigt god og blev kun bedre, da Anne-Grete

Finn Grabowski fortalte underholdende om sine malerier i Galerie Helth.

Anne-Grete Lygaard fra Lygaard Vine havde sine dejlige naturvine fra Umbrien med til smagning. Anne-Grete importerer selv fra vingårde, hvor hun kan stå inde for kvaliteten og oprindelsen.

Lygaard fra Lygaard Vine åbnede for vinsmagningen. De dejlige naturvine, som Lygaard Vine selv importerer fra vingårde i Umbrien, er et nærmere bekendtskab værd. Alle fremmødte kunne gå hjem med en god oplevelse og Finn

Grabowskis bog om "Ismerne" – nogle også med en flaske vin, som man næsten ikke kunne lade være med at købe med hjem. Vi siger tak til Arne og Birgit Helth for at lægge hus til en god oplevelse for os, der var med.

Toga

JULEFROKOST

Toga Juleplatte
Kr. 169,-

Togas store Juleanretning
Kr. 278,-

STORE KIRKESTRÆDE 3 - 1073 København K
Telefon 33 12 21 26 - toga@toga.dk
www.toga.dk

God madidé

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Connie Christensen

Når rullepølsen har ligget i pres i 1 døgn, kan den skæres i fine skiver.

Husmanns Vinstue i
Larsbjørnsstræde har siden
grundlæggelsen i 1888 lagt stue
til meget; Stræderne har tidli-

gere fortalt lidt om historien.
I dag er vi gået i køkkenet hos
Jeannette Rosendahl, som har
været på Husmanns i 4½ år.

Jeannette Rosendahl
anretter her den lette
og lækre sild med æble
og peberrod. Jeannette
har været på Husmanns
Vinstue i fire et halvt
år.

Slaget fra grisen bliver til den
bedste rullepølse.

Vi søger lidt inspiration til en
efterårsfrokost.
Og i denne tid, hvor haverne
bugner af æbler, er Husmanns
æble- og peberrodssild et godt
bud til weekendfrokosten. Den
er meget let og velsmagende
og får redaktionens helhjertede
anbefaling. Måske skal man

Sort peber og Hawai-blanding krydrer kødet. Husblas holder
sammen på kødet som snøres med bomuldstråd.

øve sig lidt med dressingen
derhjemme, så den får den
balance mellem det skarpe fra
peberroden og det søde/syrlige
fra æblerne, som hver enkelt nu
foretrækker.
Sådan laves den: En hel mari-
neret sild lægges i en dressing af
maoynnaise, lidt creme fraiche,
revet æble, revet peberrod, lidt
sød lage, salt og peber. Silden
trækker heri i to dage. Ved
servering pyntes med friskrevet
peberrod, æblebåde og løg-

ringe. Rugbrød til.
En anden af Husmanns gode,
hjemmelavede klassikere er
rullepølsen, som i efterårsmå-

nederne og især i julemåneden
ligger højt på listen over fro-
kostfavoritter.
Først skal man til sin slagter og

købe et slag, af gris selvfølgelig.
I slaget kommes sort peber,
hawaimix og husblas. Det bin-
des sammen med køkkensnor

og står i husets egen fond og
simrer i nogle timer. Når den er
kogt mør, tages den op og læg-
ges i en presse på køl til næste
dag, så kan den skæres i skiver.

Den fine balance mellem den
skarpe peberrod og det søde/syr-
lige æble er ramt perfekt i den
lette dressing.
Rullepølsen er en favorit blandt
de klassiske frokostretter, og når
den er hjemmelavet som her,
bliver det ikke bedre.

JULEFROKOST - TALLERKEN

Hjemmelavet karrysild med æbler og løg
Fersk røget laks med citron, purløg og knuste æg
Stegt rødspættefilet med hjemmelavet remoulade og citron
Sprødstegt æbleflæsk med bløde løg og æbler

Kr. 250,-

Se mere Jul på: www.reinwalds.dk

Farvergade 15 - 1463 København K
Telefon : 33 91 82 80 - Fax : 33 91 82 90
www.reinwalds.dk - reinwalds@reinwalds.dk